

LÁ THUỐC VỤ

Tuy gia đình tôi bắt đầu về vùng Cái Sắn từ năm 1965, nhưng tôi học ở Sài Gòn cho đến năm 1968, rồi nhập chủng viện của Địa Phận Long Xuyên và học ở Châu Đốc, Long Xuyên, Rạch Giá cho đến năm 1975. Sau 30 tháng 4 năm 1975 tôi mới thực sự là dân Cái Sắn vì lúc đó hộ khẩu ở đâu thì phải ở đó, muốn đi nơi khác chơi dù cùng xã cũng phải có giấy phép, thế là tôi bắt đầu trở thành một nông dân bắt đầu dãi.

Những năm cuối thập niên 70 của thế kỷ trước là thời gian khốn khổ nhất của cả nước vì chính sách ngăn sông cấm chợ của chính quyền Cộng Sản, vì việc quản lý tồi tệ của nền kinh tế chỉ huy, và nhất là vì việc bị cấm vận, nên chưa bao giờ trong lịch sử Việt Nam mà đồng bằng sông Cửu Long, vựa lúa của cả nước, có nhiều nhà phải ăn cháo cầm hơi. Sản lượng lúa tụt giảm thê thảm vì thiếu phân bón, do đó dân chúng phải tìm cách trồng thêm hoa màu phụ để có thêm thu nhập, một trong những loại hoa màu phụ là cây thuốc Lào. Trước năm 1975 vùng Cái Sắn chỉ có Kinh B là nơi chuyên trồng thuốc Lào nên kinh này được gọi là “đất thuốc Lào”, nhưng sau này nghề trồng thuốc Lào phát triển ra toàn vùng Cái Sắn vì con số người hút thuốc Lào tăng đột biến bởi thuốc lá khan hiếm và mắc mỏ. Nhờ thế tôi có kinh nghiệm với cây thuốc Lào và cũng say Lào đảo vì hút thuốc Lào để thấm thía câu nói của dân nghiện thuốc Lào “Nhớ ai như nhớ thuốc Lào, đã chôn điếu xuống lại đào điếu lên”.

Cây thuốc Lào là loại cây thuộc họ thuốc lá nhưng có lá rất dày và rất nhiều nhựa. Vì có nhiều nhựa nên chất nicotin trong lá thuốc Lào nhiều và đậm đặc. Hút thuốc Lào làm ta say là vì lượng nicotin rất cao trong lá thuốc. Do đó bí quyết để có thuốc Lào ngon là phải giữ cho nhựa của cây dồn vào các lá thuốc nhiều chừng nào có thể, nên phải tỉa các lá non đi, chỉ giữ lại những lá đã trưởng thành, rồi đến khi cây gần ra hoa thì phải “cắm ngọn”, tức phải bẻ ngọn của cây đi để nhựa của cây dồn hết vào số lá mình muốn giữ cho mỗi cây, sau đó tiếp tục bón phân và tưới nước đều đặn và thỉnh thoảng phải đi bẻ những chồi nào trở ra sau khi cắm ngọn để nhựa không bị phân tán vô ích. Ban đêm còn phải đốt đèn đi bắt sâu vì nếu để sâu ăn thì lá bị rách lỗ chỗ làm giảm lượng thuốc hoặc cây thuốc có thể chết vì bị sâu đục ruỗng thân. Khi lá đã già là thời gian để thu hoạch: Đợt một sẽ cắt những lá ở dưới chân, sau đó tới đợt hai là các lá ở giữa, và đợt cuối cùng là các lá trên cùng gọi là lá vai. Sau mỗi đợt thu hoạch thì các lá thuốc được xếp từng lớp khoảng hai mét theo chiều dọc, và khoảng bốn tấc chiều ngang, rồi bó các lá thuốc thành đòn như đòn bánh tét và cột chúng lại với nhau bằng sợi giây chuối phơi khô. Ở chúng khoảng một hai tuần để lá thuốc vàng dần, và khi chúng đã sẵn sàng để thái thì sẽ bó đòn lá thuốc lại thật chặt để dễ dàng cho thợ có thể xắt lá thuốc thành những sợi nhỏ như sợi chỉ. Các sợi thuốc sau đó được rải ra các mẹt lớn và mang đi phơi nắng. Thường là phải phơi hai ba nắng sợi thuốc mới khô hoàn toàn. Sau ba đợt thái và phơi người ta mới trộn cả ba đợt thuốc vào với nhau, rải ra mẹt và “hò” thuốc bằng bột gạo nếp nấu loãng để các sợi thuốc không rời ra khi đóng bánh. Khâu cuối cùng là cắt thuốc trên các mẹt ra từng đoạn dài, sau đó cuộn chúng lại với nhau thành từng bánh, cân rồi gói và cột bánh thuốc bằng lá chuối khô và giây lạt tre, cuối cùng xếp chúng vào từng thùng đóng kín nắp. Thế là “mùa thuốc Lào” kết thúc.

Phúc âm của Chúa Nhật tuần này không nói về cây thuốc Lào mà nói về cây nho. Nhưng sở dĩ tôi nói về cây thuốc Lào là để làm nổi bật lên sự quan trọng của nhựa đối với tất cả các loại cây. Nhựa là thứ quan trọng nuôi sống cây và là cái quyết định phẩm chất của “sản phẩm” của cây như lá đối với các loại cây người ta trồng để lấy lá làm thực phẩm hay làm thuốc uống hay thuốc hút, như hoa của các loại cây người ta trồng để lấy hoa, và như trái của các loại cây người ta trồng để hái quả. Dù là lá, là hoa, hay là quả thì điều quan trọng là chúng phải dính vào thân cây để có nhựa sống mà lớn lên và phát triển. Rồi khỏi thân cây chúng sẽ chết rồi héo khô.

Đó cũng là hình ảnh của đời sống thiêng liêng của các Kitô Hữu: “Thầy là cây nho, các con là cành. Ai ở trong Thầy và Thầy ở trong người ấy, kẻ ấy sẽ sinh nhiều trái, vì không có Thầy, các con không thể làm được gì” (Ga 15:7). “Ở lại trong” và “gắn kết với” Chúa Giêsu là điều kiện cần thiết để sinh nhiều hoa trái, những hoa trái của yêu thương, chia sẻ, cảm thông, quảng đại, và biết quan tâm tới người khác. “Ở lại trong” và “gắn kết với” Chúa Giêsu, chúng ta sẽ nhận được sức sống và sức mạnh của Ngài nhờ đó cuộc đời chúng ta chẳng những đầy nội lực để sống an vui, hạnh phúc mà còn là nguồn sức mạnh và nguồn an vui cho người khác nữa. Khi cuộc đời chúng ta sinh được những hoa trái thiêng liêng như thế thì chẳng những chúng ta xứng đáng là những môn đệ của Thầy Chí Thánh mà chúng ta còn làm cho Thiên Chúa được vinh hiển qua những hoa trái thiêng liêng đó nữa: “Đây là điều làm cho Cha Thầy được vinh hiển là các con sinh nhiều trái, và như thế, các con trở nên môn đệ Thầy” (Ga 15:8).

Lm Nguyễn Mộng Huỳnh